

NIEUWSBRIEF HEI, HEG & HOOGEIND

ZOMER 2017

IN DIT NUMMER:

VOORWOORD	1
AGENDA	1
VERDIEN MODELLEN	2
CV WIM VAN LAARHOVEN	2
EEN OPVALLENDE VERSCHEIJNING	3
FOTOIMPRESSIE GROEP 3-4 IN HET HUTTEN BOUWBOS	4
KIJK EENS IN DE SCHUUR: OUD GEREEDSCHAP MET EEN FABRIKANT TEKEN?	5
DE UILENWERK GROEP	6
STIKA NIEUWS	6
FOTOIMPRESSIE ALGEMENE JAAR- VERGADERING	7
DE ENE BRAAM IS DE ANDERE NIET	8
VISSTAND MONITORING	8
VOORTGANG COLECTIEVEN ANLB 2018 IN ONS WERKGEBIED	9
COLOFON	9

VOORWOORD REDACTIE

Beste lezers,

Voor u ligt het zomernummer van ons mededelingenblad. Ondertussen zijn we al weer onderweg naar juli en kunnen we terugkijken op een nogal gevarieerd voorjaar. Zo heeft de vrieskou in april nog de nodige schade berokkend bij tuinders. Vervolgens is de maand mei zo warm geweest dat de gemiddelde temperatuur in het voorjaar bovengemiddeld was. Ondertussen staan de maïs en de aardappelen er mooi bij en belooft het een goeie oogst te worden over enkele maanden.

Ook in deze nieuwsbrief weer voor ieder wat wils. Zo krijgt u

een foto impressie van het huttenbouwbos in actie. Groep 3-4 van basisschool Sint Jan heeft op een mooie dag in april dankbaar gebruik gemaakt van het stukje bos dat door onze vereniging is ingericht.

Ook willen we u graag nader kennis laten maken met een smaakvolle bekende uit onze natuur, soms geliefd, soms gehaat. En mocht u meer willen weten over de herkomst van uw gereedschap, lees dan het historisch relaas van ons gereedschap. Lees ook even de updates aangaande Stika en ANLb, als u hieraan deelneemt kan dit mogelijk interessant voor u zijn.

Mocht u zelf nog leuke ideeën hebben voor artikeltjes in ons volgende mededelingenblad, of wilt u zelf een bijdrage leveren, schroom dan niet contact met ons op te nemen. Als commissie zijn wij blij met alle input van buitenaf, zelfs die voorzien van een kritische noot.

Veel leesplezier gewenst, Erik, Henk, Roel, Thijs, Peter en Koen

AGENDA:

Zondag 20 augustus
Strabrechtse Heidedag

Pruimentijd

VERDIENMODELLEN

Doodstil is het in Leenderstrijp. Op het land waar ik eens de pet vol kievitseieren raapte is er nu niet één te bekennen. Ook geen grutto's, scholeksters, tureluurs of wulpen. Een dag daarvoor sloeg ik het blad Puur natuur van Natuurmonumenten open. Met in helrood de kop Nationaal weidevogel alarm. Niet alleen in Friesland dus. Boeren zouden zoveel mogelijk gras van het land moeten halen om de koeien zoveel mogelijk melk te laten geven die de supermarkt vervolgens tegen een zo laag mogelijke prijs verkoopt. Met Pasen het kampeerbusje op de Riestenblik gezet en vervolgens een rondje door Oost-Brabant gefietst voor een kritisch blik. Dat werd bij gebrek aan weidevogels een tamelijk lege blik. Ik had het tot op dat moment nooit zo ervaren. Noem het maar bedrijfsblindheid. Elders krijgen boeren geld voor de weidevogels, maar die zijn vast niet zo intensief. Ik hoorde dat de weidevogelgroep van de natuurvereniging zich had opgeheven omdat er niets meer te beschermen of te tellen viel.

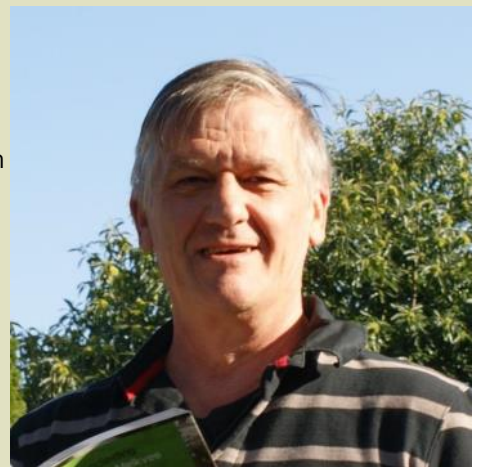
Tijdens een bijeenkomst vorig najaar gaf een boerenbestuurder aan dat hij zich grote zorgen maakt over de afhankelijkheid van de melkveehouders van de adviseurs. Die zouden over de rug van de boeren het meest verdienen. Niet de boer zelf. De angst bij melkveehouders iets te gaan missen, iets over het hoofd te zien, als

ze de erfbetreders de deur wijzen, is er met slimme marketingtechnieken ingehamerd. Je gaat denken dat je het zonder hen niet meer kunt. Die boerenbestuurder staat daarin niet alleen. In de tweede kamer liet Van Dam onlangs weten dat de toegevoegde waarde van de primaire veehouderij zélf extreem laag is. Het meeste geld wordt verdiend door de bedrijven eromheen. Dus moeten we volgens hem naar andere verdienmodellen. Maar ja, hoe doe je dat?

Op de voorkaft van het huisblad van AH, Allerhande, van april, staat te lezen 'over de vloer bij de boer' met daarbij vier foto's met boer(inn)en in een romantische setting waar de gemiddelde melkveehouder zich vrijwel zeker niet in zal herkennen. Ze misbruiken hem om de consument naar binnen te halen. Terwijl ze tegelijkertijd alles zo goedkoop mogelijk inkopen en zo voor de goedkope melk in de schappen zorgen om vooral aan de andere producten te verdienen. Dat soort verdienmodellen willen we eigenlijk niet meer. Maar, 65% van de zuivel gaat de grens over dus het wordt wel een lastig verhaal. Toch hebben we voor het betalen voor de extra diensten zoals weidevogels, bloemrijke akkerlanden en andere natuur, nieuwe verdienmodellen wel nodig. En misschien is het ook voor de melkveehouders zelf wel eens aardig om eens op de fiets een rondje door

het gebied te maken en het eens van een andere kant te bekijken. Het moet toch mogelijk zijn om ruimte en omstandigheden te creëren voor de weidevogels. Dat zou Strijp er weer een stuk aantrekkelijker op maken voor de passanten. Voor mij nog meer dan dat ik het al vind. Mijn hart ligt er nog maar de eieren zijn foetsie.

Wim van Laarhoven

CV WIM VAN LAARHOVEN

Vanaf mijn 5e geregeld op de Heg. Eerst samen met de umkes en later met Frans Hagenaars, Wim Winters, neef Harrie.

Omdat ik veel in Strijp was, mijn hart verloren aan de koeien en alles wat met boeren te maken heeft. Na de Mas en de Has naar Utrecht biologie gestudeerd. Bedrijf van de umkes overnemen zat er niet in. Onder meer gewerkt voor Centrum landbouw en Milieu in Utrecht (hoe kunnen we milieu, natuur en landbouw combineren) en Cehave in Veghel (hoe kunnen we in de dagelijkse praktijk de boeren een eindje verder helpen met het oplossen van de problemen rond ammoniak, mest etc.).

Vanaf 2000, samen met (uitsluitend vrouwelijke) compagnons bedrijf Valacon en houd me bezig met alles rond koeien en duurzaamheid (hoe kunnen ervoor zorgen dat koeien langer meegaan, gezond en productief blijven).

EEN OPVALLENDE VERSCHIJNING

Iedere zomer zie je hem weer, met duizenden tegelijk fladderen ze in de bossen. De vleugels van de phegeavlinders zijn een opvallend zwart, met in de zon en groen of blauwachtige glas. Op de vleugels zijn de helderwitte stippen goed zichtbaar. Verder is de gelige band op het lijf ook erg herkenbaar. De dag actieve nachtvlinder kan je goed bestuderen want hij schuwt de mens nauwelijks. Als je even rustig stil blijft staan dan kan het zomaar zijn dat de phegeavlinder zomaar op je arm land en daar ook een tijdje blijft zitten. Dit is ideaal als je de phegeavlinder eens van dichtbij wilt bekijken of een foto wilt schieten.

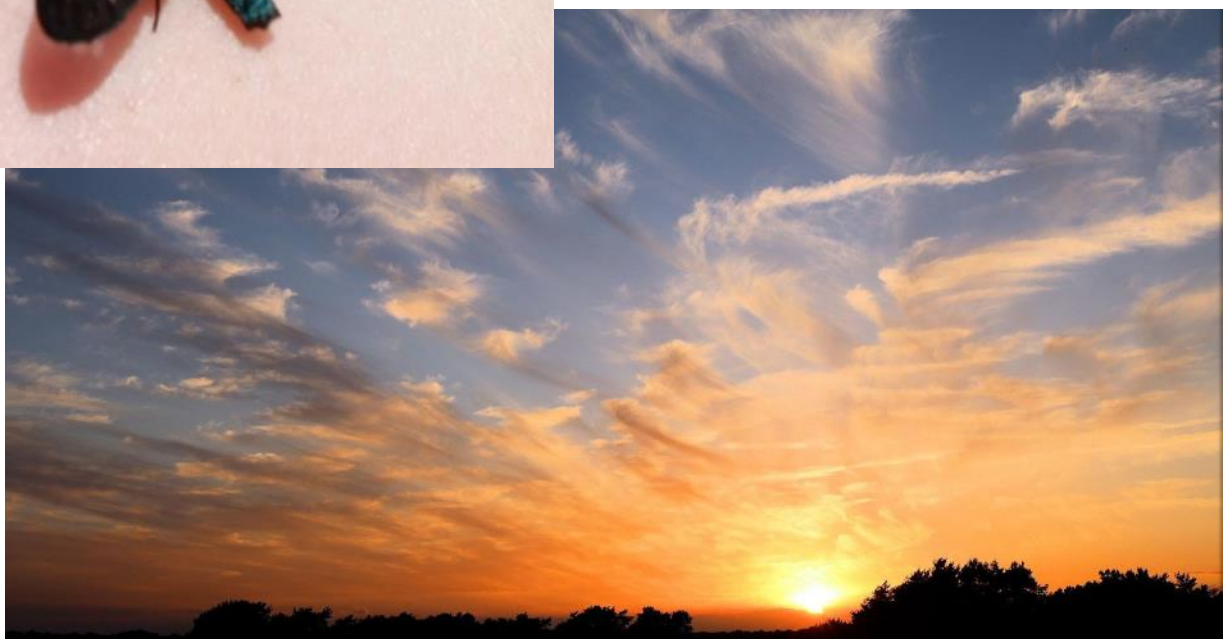
Het bijzondere van deze vlinder is niet alleen dat hij gedurende de korte tijd in extreem grote getalen voorkomt. Eigenlijk is de phegeavlinder een zuid Europese soort. Maar ook kan je deze soort in Nederland zien, maar dan alleen in het zuidoosten van ons land. Alleen in de Kempen en de Peel kom je deze soort voor. We kunnen dus wel stellen dat dit een typische soort is voor onze regio. De bloemrijke, droge bospaden en bosranden waar deze vlinder van houdt vind je op meer plaatsen in dit

land. Waarom dat de vlinder ondanks ogenschijnlijk geschikt habitat alleen in dit deel van Nederland te vinden is, is niet duidelijk.

Vanaf de tweede helft van juni zal je ze ongetwijfeld gaan zien in het Leenderbos, dan hebben de rupsen zicht verpopt. In de eerste weken van juli zullen ze weer in grote getalen voorkomen.

Phegeavlinder zittend op een arm (foto's R. van Dijk)

Fotoimpressie groep 3-4 in het Huttenbouwbos

De kinderen van groep 3-4 van Juf Laura zijn in het kader van de themaweken “de oertijd” een middag naar het, door onze vereniging gerealiseerde, huttenbouwbos geweest. Je kunt dit bos vinden aan het einde van de Strijperstraat – begin Strijperdijk in Leenderstrip aan de linkerkant

Huttenbouwbos

De zandberg
Het gebied waar u zich bevindt heet 'de Zandberg'. Vroeger werd hier wit zand (voor in 'deem heren') en griet zand door de inwoners gehaald. Door de zandverstuivingen werd er steeds opnieuw zand afgezet op dit terrein.

Esval
Een esval is een wal rond de en (samengevoegde) complex (boulevard) om beschermend een en 'stufzand' buiten de akkers te houden. Reeds in de Late Middeleeuwen had men walleen met houtenpalen rond het bouwaldaalgebied van het dorp. Daar intensief gebruik van de heide ontstonden vroeger uitgebreide zandverstuivingen. Dit situerend zand bedroegde de akkers en dorpen. Om het stufzand tegen te houden legden de boeren een eswal aan. De eswal bestond uit een opgeworpen wal beplant met eiken en berken met daarlangs slootjes. Het stufzand bleef hangen in de begroeiing van de eswal. Om het dichte struikgewas te behouden moest men deze regelmatig terugतोsten (hakhout). U kunt dat nog mooi zien bij de hier aanwezige eswal.

De eswal is hier nog enkele kilometers te volgen en vormt het grootste cultureel-historisch monument in Heeze-Leende.

Hakhout
Sommige boom en struiken kun je bij de grond afsnijden waarna ze toch weer uitgaan. Er ontstaat dan een stufzand op de oude afgeharde stof, dat het stufzand goed tegenhoudt. Het esvalhakhout levende elke 10-12 jaar veel takhout (brandhout, gereffhout) en schors (eek), die het bosbouw bevordert waarmee honden tot leer werden gebouwd. Na WO2 raakte het oogsten van hakhout in onbruik, het hakhout groeide uit tot ruigende bossen.

Hei, Heg & Hoopland
Plattelandvereniging Hei, Heg & Hoopland streeft naar een mooi buitengebied waar natuur, landschap en groenide boerenbedrijven naast elkaar kunnen bestaan. Meer informatie kunt u vinden op onze website www.hei-heg-hoopland.dak.nl

Gesponsord door:
 - Gemeente Heeze-Leende
 - Stichting Landschapshier Hei
 - Vereniging Platteland Heeze-Leende
 - Provinciale Plattelandvereniging Hei, Heg & Hoopland

KIJK EENS IN DE SCHUUR: OUD GEREEDSCHAP MET EEN FABRIKANTEKEN?

Voor de industriële revolutie, waarbij producten in fabrieken in massa gefabriceerd werd, maakte de plaatselijke smid bijna alle noodzakelijke gereedschap. Die revolutie komt in onze omgeving rond 1850 langzaam op gang. Het zou tot na de Tweede Wereldoorlog duren voordat de smid echt uit het Leendse straatbeeld verdwijnt.

Het gereedschap voor de agrariër werd tot ca. 1900 voornamelijk door de plaatselijke smid gefabriceerd. Die smid had er weinig behoefte aan om een fabrikantteken (of meesterteken) in het product aan te brengen: men wist tenslotte toch wel van wie de maker was.

Dat veranderde bij de industrieel vervaardigde producten. Nu was het in

de winkel niet meer zichtbaar wie het product gemaakt had. De fabrieken gebruikte al snel een fabrikantteken.

Dat kan een naam zijn maar ook een afkorting of een symbool.

Als voorbeeld een bijl gefabriceerd door "Helsper Werkzeugfabrik" uit Wuppertal (Cronenberg) dat veel bijlen in onze omgeving verkocht. De productie startte in 1844 en had een heel goede reputatie als kwaliteitsgereedschap maker. Na wat overnamens heette het "Carl Helsper Werkzeugfabrik".

Op bijlen zien we dat teken van de fabrikant dan terug als een kroontje (Cronenberg) met de initialen CH (Carl Helsper). Tevens is het gewicht van de bijl "2000" in grammen en het type bijl "EXCELLENTA" ingeslagen.

Onze plaatselijk smid bleef niet achter en gebruikte soms ook een teken. Kijk eens op uw oude bijl en zeis of u nog een teken van een "Verhoeven" of "Van Asten" tegen komt?

Zij waren de smeden in Leende.

DE UILENWERKGROEP

Het zijn drukke tijden voor de uilen maar ook voor ons als controleurs van nestkasten en ringens.

Het leuke van dit vrijwilligerswerk is uiteraard de bescherming van de uilen maar ook de contacten met de gastgevers .

Waarbij we op allerlei verschillende locatie komen.

Op de foto:

v.l.n.r.: Adrie Staals
(coördinator uilenwerkgroep
Hei Heg Hoogeind Heeze-
Leende), gastgeefster en
rechts ringer Wil Beeren

STIKA NIEUWS

Zoals u wellicht weet bestaat er een vergoedingssysteem voor de aanleg van landschapselementen in de agrarische ruimte: StiKa. De financiële middelen voor dit systeem worden opgebracht door de gemeenten , het waterschap en de provincie.

Afgelopen maand zijn er weer randen ingezaaid: in totaal 1,7 ha op percelen van Erik van Happen. Samen met de wethouder van Heeze-Leende, Mevr. Wilma van der Rijt, werd symbolisch het zaaigoed in de zaaimachine gedaan waarna het inzaaien kon beginnen.

In de randen is een mengsel ingezaaid van granen en kruiden. De granen zoals zomertarwe, zomergerst en triticale dienen als voer voor foeragerende vogels. Bloeiende planten zoals vlas, boekweit, korenbloem , klaproos en phacelia trekken insecten aan. De combinatie van granen en bloemen is erg gunstig voor o.a. patrijzen. De ouderen gaan vooral aan het graan. De jonge patrijsjes kunnen het graan nog niet verdragen en leven de eerste tijd van insecten die op de bloemen afkomen.

Natuurlijk is zo'n rand ook een lust voor het oog. Ga er eens rustig voor staan en kijk wat je ziet vliegen aan solitaire bijen en vlinders.

Interesse om ook een rand aan te leggen? Onze veld coördinator Martien Vinken kan u verder informeren over de mogelijkheden en de bijbehorende vergoedingen:

info@martienvinken.nl

FOTOIMPRESSIE ALGEMENE JAARVERGADERING

Ook dit jaar was de opkomst van onze Algemene Jaarvergadering goed. Diverse onderwerpen zijn aangesneden en onze werkgroepen hebben toegelicht wat ze bereikt hebben en wat ze willen gaan doen. De vrijwilliger van het jaar is onze voorzitter Janus van Hoof. Voor zijn inzet ontving hij een pakket met streekproducten.

Harrie Maas gekozen als
bestuurslid

Eric en Toon afgetreden als bestuursleden

Janus van Hoof ontvangt het pakket met streekproducten

Peer Beelen wil komende tijd aanschuiven bij de bestuursvergaderingen om eventueel later bij het bestuur te gaan

DE ENE BRAAM IS DE ANDERE NIET

Bramen hebben de naam erg vervelend te zijn: lange zwiepers met doornen die maar moeilijk onder controle te houden zijn. Dat is jammer omdat de braam veel te bieden heeft. Veel bijen en solitaire wespen foerageren op de bloemen van de braam. De wirwar van doornige takken biedt een veilige plaats aan broedvogels waaronder de patrijs. Ook de boomkikker zit graag op de bladeren te zonnen. Bij gevaar laat hij zich in de braambos vallen: heel effectief om belagers af te schudden.

Er zijn veel soorten bramen omdat er zowel geslachtelijke als ongeslachtelijke voortplanting

via zaad bestaat. Bij de ongeslachtelijke voortplanting uit zaad ontstaan nakomelingen die er allemaal precies gelijk uitzien: klonen van de moederplant. De nakomelingen uit de geslachtelijke voortplanting zorgen voor de variatie. In het veld worden ongeveer 200 soorten onderscheiden. Sommige groeien op bijzondere plaatsen of zijn erg lokaal.

Recent is er een website gekomen met een beschrijving van de in Nederland voorkomende bramen. Op de website zijn zowel een beschrijving, enkele foto's en de bekende verspreiding weergegeven.

www.rubus-nederland.nl

VISSTANDMONITORING

De werkgroep monitoring geeft al enkele jaren ondersteuning aan het Waterschap en de RAVON bij het in beeld brengen van de visstand in een stukje van de Aa. Dit in het kader van verschillende soorten maaimethoden van de oevers. Een verslag daarover in onze volgende nieuwsbrief. Op de foto enkele HHH leden samen met mensen van de RAVON en het waterschap

VOORTGANG COLLECTIEVEN ANLB 2018 IN ONS WERKGEBIED

.De afgelopen maanden stonden in het teken van het afronden van de gebiedscontracten die in gingen op 1 januari 2017. Deze contracten werden in 2016 afgesloten maar problemen met kaartlagen, RVO en de provincie maakte het noodzakelijk om honderden fouten en foutjes te corrigeren. Veel problemen ontstonden bij deelnemers die geen agrarisch bedrijf hebben. Reden om in de volgende contracten te concentreren op agrariërs.

Komende weken start de werving voor nieuwe beheer contracten voor 2018 voor het Agrarisch Waterbeheer en het Agrarisch Natuur en Landschap beheer.

Bij het Agrarisch Waterbeheer zijn er nog voldoende mogelijkheden aan watervoerende sloten waarin minimaal 8 maanden per jaar water staat. Niet spuiten en niet bemesten in een afgesproken strook aan die watergangen is de belangrijkste beheereis.

Nieuw dit jaar zijn de landschapselementen die aan deze

sloten liggen. Het betreft dan singels, bomenrijen en knotbomen. Ook deze komen voor een vergoeding in aanmerking. Zeker in combinatie met een weide of hooirand zijn het aantrekkelijke elementen die biodiversiteit bevorderen.

Het Collectief Midden Brabant heeft nog mogelijkheden voor ca. 25 ha voor Agrarisch Waterbeheer. In de afgelopen twee jaar bleken de weideranden een goed inpasbaar systeem te zijn waar nu ca. 90 ha van is weggezet in het veld. Ook in ons gebied zijn veel randen in gebruik.

In de leefgebieden van het Agrarisch Natuur en Landschapsbeheer zijn in de Grootte Heide (Heeze) enkele grote aanpassingen voorhanden. In de andere leefgebieden in de beekdalen zijn nog kleine mogelijkheden om deel te nemen.

Ons bestuurslid Peter van de Kruis kan u inlichten over de mogelijkheden.

Grasranden van 3 meter op het perceel van Gerard Noordman te Sterksel. In de rand staat massal koekoeksbloem. Na de bloei worden de randen gemaaid.

COLOFON

Plattelandsvereniging Hei, Heg & Hoogeind streeft naar een mooi buitengebied waar natuur, landschap en gezonde boerenbedrijven naast elkaar kunnen bestaan. Informatie over onze activiteiten vindt u op

www.hei-heg-hoogeind.dse.nl

Redactie Nieuwsbrief:

Erik van Asten
Thijs Bertens
Roel van Dijk
Peter Kerkhofs
Koen Staals
Henk Struving

Foto's: Erik van Asten
(tenzij anders vermeld)

Contactadres:

hei-heg-hoogeind@dse.nl

